

Kolekcja ozdobnych roślin cebulowych Instytutu Ogrodnictwa, część II

„Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach *ex situ*, kriokonserwacja oraz charakterystyka, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków” to tytuł zadania badawczego 1.3, Programu Wieloletniego IHAR-PIB/IO 2015-2020 („Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju”), w ramach którego prowadzona jest w Instytucie Ogrodnictwa m.in. kolekcja ozdobnych roślin cebulowych. Opiekują się nią dr hab. Jadwiga Treder, prof. IO.

Wiosną, w porze kwitnienia takich roślin cebulowych jak narcyzy i tulipany, szczególnie istotne jest sprawdzanie czystości odmianowej, selekcja i usuwanie na polatkach roślin zawirusowanych, opis cech charakterystycznych dla każdej odmiany według deskryptorów, określenie terminu kwitnienia oraz wykonywanie wszelkich prac agrotechnicznych (nawadnianie, nawożenie, odchwaszczanie), zgodnie z wymaganiami poszczególnych roślin. Część kolekcji jest prowadzona w karkasie (namiot przykryty gęstą siatką) w celu ochrony przed owadami i rozprzestrzenianiem się chorób wirusowych. W karkasie, dzięki odpowiedniemu mikroklimatowi, na wzniesionych zagonach rośliny są wyższe, bardziej okazałe i zakwitają wcześniej niż te same odmiany uprawiane w kolekcji polowej.

W kolekcji wyróżniają się szczególnie tulipany - niezwykle popularne i bardzo dekoracyjne kwiaty należące do rodziny liliowatych (Liliaceae). Ze względu na zróżnicowaną budowę, pochodzenie, przynależność botaniczną, termin kwitnienia

oraz stopień wypełnienia kwiatkami okwiatu podzielono je na 15 grup.

W kolekcji Instytutu Ogrodnictwa można podziwiać przedstawicieli wszystkich grup tulipanów ogrodowych:

1. pojedyncze wczesne;
2. pełne wczesne;
3. tulipany Triumph (najliczniejsza grupa);
4. tulipany Darwina (bardzo okazałe, o olbrzymich kwiatach);
5. pojedyncze późne;
6. tulipany liliokształtne (mają specyficznym odgięte płatki);
7. tulipany Crispa (mają postrzępione, fryzowane brzegi płatków);
8. tulipany Viridiflora (mają zazielenione brzegi płatków);
9. tulipany Rembrandta (mają smugowane płatki);
10. tulipany papuzie;
11. pełne późne;
12. tulipany Kaufmanna (zaliczane do grupy tulipanów botanicznych, pochodzą od gatunku *Tulipa kaufmanniana*) kwitną bardzo wcześnie (już pod koniec marca), są niskie, niektóre mają dekoracyjne, barwne liście;
13. tulipany Fostera (zaliczane do grupy tulipanów botanicznych, znane w uprawie odmiany pochodzą od gatunku *T. fosteriana*) osiągają wysokość do 30–40 cm, mają okazałe kwiaty o pucharowym kształcie;
14. tulipany Greiga (zaliczane do grupy tulipanów botanicznych, liczne odmiany uprawne pochodzą od gatunku *T. greigii*) z reguły są niskie, ale mają bardzo duże, dekoracyjne kwiaty i dekoracyjne liście z wyraźnym rysunkiem (fioletowe paski, kropki);
15. inne - wszystkie dzikie gatunki i odmiany tulipanów niezaliczane do pozostałych grup. Najbardziej znane gatunki tulipanów botanicznych z grupy 15, nadające się do uprawy w ogrodach: *T. acuminata*, *T. aucheriana*, *T. bakeri*, *T. batalinii*, *T. clusiana*, *T. eichleri*, *T. praestans*, *T. tarda*, *T. turkestanica*, *T. urumiensis*, *T. whittallii*, *T. sylvestris*. Ten ostatni to jedyny dziko spotykany gatunek w Polsce! Ma jednolicie żółte, niewielkie kwiaty.

Nieustępujące urodzie tulipanom narcyzy należą do rodziny amarylkowatych (Amaryllidaceae). Pachnące, najczęściej żółte lub białe kwiaty o sześciu listkach okwiatu i dość wyraźnym przykoronku to bogata część prowadzonej w Skierniewicach kolekcji.

Według międzynarodowej klasyfikacji ogrodniczej narcyzy dzieli się na 13 grup:

1. trąbkowe;
2. wielkoprzykoronkowe;
3. o małym przykoronku;
4. pełne;
5. mieszańce Triandus;
6. mieszańce Cyclamineus;
7. mieszańce Jonquilla;
8. mieszańce Tazetta;
9. mieszańce Poeticus;
10. mieszańce Bulbocodium;
11. o rozszczepionym przykoronku (ang. split-corona);
12. inne odmiany;
13. gatunki botaniczne.